

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Projev rektora Karlovy university s. J. Procházky na jubilejní slavnosti JČMF
18.4.1962 v Karolinu

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 7 (1962), No. 6, 326--327

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/138806>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1962

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

zuměním velké úkoly, které řešíme při budování nového socialistického školství, a přispívá význačnou měrou k jejich realizaci.

Zmíním se jen krátce o některých nejdůležitějších. Jednota značně přispěla k ujasňování koncepce střední všeobecně vzdělávací školy, k zavedení její diferenciaci a zvláště k zřízení matematicko-fyzikální větve. Mnoho jejích členů v pobočkách a v různých komisích hodnotilo návrh učebních osnov škol I. a II. cyklu a provádí recenze nově připravovaných učebnic.

Je důležité, že Jednota věnuje také velkou pozornost správné a přesné terminologii v matematice a fyzice. Přesné a jasné vyjadřování umožňuje žákům, aby hlouběji pochopili základní pojmy obou věd. Vydání „Názvů a značek školské matematiky“ a obdobný návrh připravovaný pro fyziku poslouží jak autorům, tak učitelům při výkladu a žákům při učení.

Velmi významná je činnost Jednoty v oblasti žákovských soutěží, v matematické a fyzikální olympiádě. Vliv obou soutěží, zvláště starší soutěže matematické, je obrovský. Oběma soutěžím se daří podchycovat a budit zájem u žáků nadaných pro tyto předměty, jež jsou tak důležité pro rozvoj moderní vědy a techniky. Je potěšitelné, že obě soutěže podchycují asi 20 000 žáků ročně a jejich počet rok od roku stoupá.

Obdobným způsobem pomáhá žákům a studentům časopis Jednoty „Rozhledy matematicko-fyzikální“, který právě v tomto roce vychází ve 40. ročníku.

Velký organizační rozvoj našeho školství a prudký, nebývalý rozvoj našeho průmyslu způsobil sice dočasný, ale velmi citelný nedostatek odborně vzdělaných učitelů matematiky a fyziky na všech stupních škol. Je proto velmi cenné všechno to, čím Jednota pomáhá při doškolení, odborném a metodickém vzdělávání našeho učitelstva. Za poslední léta proslovili členové Jednoty mnoho set přednášek pro naše učitele. Jednota uspořádala četné konference o vyučování matematice a fyzice a připravuje další, uspořádala několik desítek letních doškolovacích kursů a tím vším významnou měrou přispěla ke zvýšení úrovně vyučování matematice a fyzice.

Je mou milou povinností poděkovat všem pracovníkům, kteří se o tuto činnost zasloužili, za jejich obětavou a společensky důležitou práci a vyslovit přesvědčení, že i v budoucnosti bude moci ministerstvo školství a kultury s jejich pomocí počítat.

Jednotě čs. matematiků a fyziků přeji jménem ministerstva školství a kultury v její záslužné práci do dalších let mnoho zdaru.

PROJEV

REKTORA KARLOVY UNIVERSITY S. J. PROCHÁZKY NA JUBILEJNÍ SLAVNOSTI JČMF 18. 4. 1962 V KAROLINU

Vážené shromáždění!

Jsem šťasten, že k významnému výročí Jednoty čs. matematiků a fyziků mohu tlumočit upřímná blahopřání jménem vysokých škol v republice, jménem Karlovy university, na jejíž půdě Jednota před 100 lety vznikla.

Je to významná událost v dějinách rozvoje československé vědy. Láska k vědě, k poznávání přírodních zákonitostí spolu se zápalom pro zvyšování úrovně jejich výuky byly kolébkou Jednoty. Historie jednoho sta let její existence ukazuje, že tyto hybné síly sdružovaly a dodnes sdružují matematiky a fyziky, aby vedle práce v povolání na nejrůznějších pracovištích společně vyvíjeli iniciativu v zájmu dalšího rozmachu věd. Díky této dobrovolné a obětavé práci celých generací překonávaly u nás důležité matematické a fyzikální vědy do značné míry nepřízeň historicky podmíněných společenských poměrů. Tyto poměry v kapitalistickém státě, kde vyspělý průmysl byl závislý na cizím kapitálu, nedovolily, aby vědy matematické a fyzikální dosáhly náležitého rozmachu a našly potřebné a plodné spojení s praxí, s výrobou.

Výročí je také významná událost pro celé naše školství, zejména pro školství vysoké. Jednota svou činností přispěla nejenom k rozvoji matematických a fyzikálních věd, ale také k jejich pěstování a dokonalejšímu studiu na školách vysokých i středních.

Výročí je konečně významnou událostí též pro Karlovu universitu, kde se pěstovala matematika a další přírodní vědy od jejího založení ve XIV. století a na které působila během šesti století celá řada vynikajících matematiků a fyziků světové pověsti. O významu, který se nyní přikládá studiu matematiky a fyziky na universitě, svědčí sama okolnost, že universita jako jediná v republice má samostatnou matematicko-fyzikální fakultu.

Teprve socialistické zřízení umožňuje maximální rozvoj vědy a její plné uplatnění ve výrobní a společenské praxi. Teprve socialistické zřízení umožňuje plné využití iniciativy a dobrovolné práce ve společenských organizacích, jako je Jednota. Nebyvalý rozvoj její činnosti v posledních letech, její aktivní účast na řešení společensky důležitých problémů vědecké práce a vyučování je toho také důkazem.

Všechny přírodní vědy prodělaly v posledních 100 letech veliký rozmach. Největších úspěchů dosáhly klíčové vědní obory, ke kterým patří kromě chemie a biologie též matematika a fyzika. Jejich úspěchy určují u nás v socialistickém zřízení další perspektivy pokroku vědy a techniky. Heslo „matematika a fyzika základem rozvoje techniky“, které si Jednota zvolila pro svůj jubilejní rok, to vyjadřuje velmi výstižně.

Úroveň rozvoje vědy a techniky bude neustále stoupat v souvislosti s dovršováním výstavby vyspělé socialistické společnosti a s budoucím přechodem ke společnosti komunistické. Využití vědy bude stále účinněji přispívat k mohutnému rozvoji výrobních sil u nás. To bude vyžadovat, aby se zvětšovala aktivní a bezprostřední účast pracujících ve vědecké práci. Jestliže se po únoru 1948 zásadně změnilo poslání Jednoty v naší společnosti, čekají ji v budoucnu úkoly ještě větší a kvalitativně nové v souvislosti s postupnou přeměnou státních orgánů a organizací v orgány společenské samosprávy.

Dovolte, abych popřál Jednotě mnoho úspěchů a zdaru v její další záslužné a plodné práci. Chtěl bych vyslovit pevné přesvědčení, že matematikové a fyzikové sdružení v Jednotě budou nadále ještě úspěšněji spolupracovat při budování materiálně technické základny komunismu, že budou ještě účinněji pomáhat při upevňování vědeckého světového názoru mezi budovateli nového společenského řádu.